

Handläggningen av ett tvångsmedelsärende vid åklagarkammaren i Borås

1. Bakgrund

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (nämnden) granskar fortlöpande de underrättelser som kommer in till nämnden om beslut att underlåta att underrätta enskilda om användning av hemliga tvångsmedel.¹

Nämnden har granskat ett tvångsmedelsärende som har handlagts vid åklagarkammaren i Borås där beslut fattats om att underlåta att underrätta två enskilda om användning av hemliga tvångsmedel. Granskningen har begränsats till de delar av tvångsmedelsärendet som rör de båda enskilda. Syftet med granskningen har varit att kontrollera om ärendet i dessa delar har handlagts i enlighet med lag eller annan författning.

2. Rättsliga utgångspunkter

Granskningen i ärendet gäller tillämpning av rättegångsbalken i dess lydelse före den 1 oktober 2023.

Regler om granskning, bevarande och förstöring av upptagningar och uppteckningar (material) från hemliga tvångsmedel finns i 27 kap. 24 § rättegångsbalken. Material ska, i de delar de är av betydelse från brottsutredningssynpunkt, bevaras till dess att förundersökningen har lagts ner eller avslutats eller, om åtal väckts, målet har avgjorts slutligt. I de delar som materialet är av betydelse för att förhindra förestående brott ska de bevaras så länge det behövs för att förhindra brott. Materialet ska därefter förstöras.

---

¹ Se bl.a. 27 kap. 33 § rättegångsbalken och 14 b § förundersökningskungörelsen (1947:948).

I Åklagarmyndighetens rättsliga vägledning anges att den åklagare som är eller har varit förundersökningsledare ansvarar för förstöring av materialet.²

Nämnden har tidigare uttalat att, i de ärenden där det inte finns särskilda omständigheter som motiverar att beslut om förstöring dröjer, en tidsutdräkt på två månader innebär att beslutet inte har fattats med erforderlig skyndsamhet.³

3. Nämndens iakttagelser och bedömning

Enligt underrättelserna till nämnden har två personer varit föremål för hemlig övervakning av elektronisk kommunikation (hemlig övervakning). De brottsmisstankar som enligt underrättelserna har legat till grund för åtgärden har väckt frågan om ansökningarna om hemlig övervakning helt respektive delvis saknat laglig grund.

Nämnden har tagit del av de handlingar i tvångsmedelsärendet som rör de båda enskilda. Efter att ha tagit del av handlingarna ifrågasätter nämnden inte att det funnits lagliga förutsättningar för ansökningarna om hemlig övervakning. Nämnden har däremot synpunkter på den tid inom vilken åklagaren har beslutat om förstöring av materialet från användningen av hemliga tvångsmedel.

Av handlingarna framgår bl.a. följande. I ärendet har flera personer varit föremål för hemliga tvångsmedel. En av personerna som förekommer i underrättelserna till nämnden har varit skäligen misstänkt och den andra har inte varit skäligen misstänkt. Åklagaren har upplyst att förundersökningen mot den skäligen misstänkte personen lades ner den 13 oktober 2023, att åtal väcktes mot vissa andra misstänka och att domen vann laga kraft den 29 februari 2024. Åklagaren beslutade den 4 december 2024 att materialet från användningen av hemliga tvångsmedel i ärendet skulle förstöras.

På fråga varför åklagaren beslutade om förstöring först den 4 december 2024 har åklagaren uppgett sammanfattningsvis följande. Hon bedömer att tidigaste tidpunkt för förstöring var vid lagakraftvunnen dom. På kammaren har de som rutin att administratörer varje vecka stämmer av mot ärendehanteringssystemet för att se om hela förundersökningen lagts ner eller åtal väckts för att eventuellt fråga åklagaren om förstöring ska ske. Tyvärr missades

---

² Åklagarmyndighetens rättsliga vägledning 2022:25, Hemliga tvångsmedel – hanteringen i vissa avseenden (augusti 2022), s. 41.

³ Se bl.a. nämndens uttalande den 28 mars 2019 ”Hanteringen av hemliga tvångsmedel vid åklagarkammaren i Helsingborg” (dnr 49-2018).

frågan om förstöring i det aktuella ärendet vilket bidrog till att hon förbisåg att besluta om förstöring.

Nämnden delar åklagarens bedömning att förstöringsskyldigheten inträdde vid lagakraftvunnen dom. Det har inte framkommit några särskilda omständigheter som motiverar att beslut om förstöring därefter dröjde drygt nio månader. Åklagarens hantering har således varit bristfällig.

4. Beslut

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Eva Melander Tell, Anti Avsan, Anna Ekström, Matheus Enholm, Jon Karlfeldt och Helene Odenjung (enhälligt).

Föredragande: Anna Welsapar

Expedition till:

Åklagarkammaren i Borås

För kännedom till:

Åklagarmyndigheten, tillsynsavdelningen